Sosyolog – Unvan Değişikliği Denemesi

ASHB unvan değişikliği sınavı · 2025 resmî konu dağılımına göre 50 soru · cevap anahtarı ve açıklamalar sondadır.

1. George Ritzer'in "McDonaldlaşma" tezine göre fast-food restoranlarının ilkelerinin toplumun diğer alanlarına yayılmasını sağlayan dört temel boyut hangisinde doğru verilmiştir?

A) Verimlilik, hesaplanabilirlik, öngörülebilirlik, (insan dışı teknolojiyle) denetim
B) Gelenek, karizma, yasa, bürokrasi
C) Habitus, alan, sermaye, ayrım
D) Dayanışma, anomi, iş bölümü, kolektif bilinç

2. Michel Foucault'nun "Gözetleme ve Cezalandırma" eserinde, Bentham'ın tasarladığı ve gözlenenin her an izlendiğini düşünerek kendi kendini denetlemesini sağlayan hapishane modelinden yola çıkarak modern disiplin toplumunu açıkladığı kavram hangisidir?

A) Panoptikon
B) Habitus
C) Anomi
D) Simülakr

3. Erving Goffman'ın "dramaturjik yaklaşımı"na göre bireylerin gündelik etkileşimlerde başkaları üzerinde belirli bir izlenim bırakmak için davranışlarını düzenlemesi hangi kavramla ifade edilir?

A) İzlenim yönetimi
B) Toplumsal olgu
C) Yabancılaşma
D) Rasyonelleşme

4. Ulrich Beck'in "Risk Toplumu" kavramıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Riskler yalnızca doğal afetlerden kaynaklanır ve yerel niteliktedir.
B) Modernleşmenin kendisinin ürettiği (nükleer, ekolojik vb.) riskler sınıf ve ulus sınırlarını aşarak küresel hâle gelir.
C) Risk toplumu, sanayi öncesi tarım toplumlarını tanımlar.
D) Risk toplumunda zenginliğin dağıtımı tek belirleyici sorundur.

5. Jean Baudrillard'a göre gerçekliğin yerini, gerçeklikten daha gerçek görünen kopyaların ve imgelerin aldığı ve ikisinin artık ayırt edilemediği durum hangi kavramla ifade edilir?

A) Yabancılaşma
B) Hipergerçeklik (simülasyon)
C) Hegemonya
D) Anomi

6. 1940'larda Manisa köylerinde yaptığı alan araştırmasını "Toplumsal Yapı Araştırmaları" (1945) adlı eserinde yayımlayan ve Türkiye'de köy sosyolojisinin öncülerinden sayılan sosyolog kimdir?

A) Ziya Gökalp
B) Behice Boran
C) Prens Sabahattin
D) Şerif Mardin

7. Şerif Mardin'in Osmanlı-Türk toplumsal yapısını açıklamak için kullandığı "merkez-çevre" (merkez-kenar) yaklaşımı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Merkez ile çevre arasında sürekli uyum ve kaynaşma olduğunu ileri sürer.
B) Devlet seçkinlerinden oluşan merkez ile taşra, eşraf ve geniş halk kesimlerinden oluşan çevre arasındaki gerilimin Türk siyasal yaşamının temel ayrışma çizgisi olduğunu ileri sürer.
C) Türkiye'deki temel çatışmanın sanayi işçileri ile burjuvazi arasında olduğunu savunur.
D) Yalnızca Cumhuriyet dönemini açıklamak için geliştirilmiştir.

8. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Türkiye'de Le Play ekolünü sürdüren, İstanbul Üniversitesinde sosyoloji ve sanayi sosyolojisi çalışmalarıyla tanınan sosyologdur.
B) Ereğli monografisinin yazarıdır.
C) Merkez-çevre yaklaşımını geliştirmiştir.
D) "Türkçülüğün Esasları" eserinin yazarıdır.

9. Mübeccel Kıray'ın Ereğli araştırmasında geliştirdiği ve geleneksel yapıdan modern yapıya geçiş sürecinde ortaya çıkan, toplumsal çözülmeyi önleyen ara kurum ve ilişkileri ifade eden kavram hangisidir?

A) Tampon mekanizmalar (tampon kurumlar)
B) Organik dayanışma
C) Mekanik dayanışma
D) Anomi

10. Weber'in din-ekonomi ilişkisi yaklaşımından etkilenerek Osmanlı-Türk toplumunda iktisadi zihniyet ile tasavvufi ve ahlaki değerler arasındaki ilişkiyi inceleyen, "İktisadi Çözülmenin Ahlak ve Zihniyet Dünyası" eserinin yazarı kimdir?

A) Sabri F. Ülgener
B) Mübeccel Kıray
C) Hilmi Ziya Ülken
D) Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu

11. Durkheim'a göre gelişmiş iş bölümüne sahip modern toplumlarda bireylerin farklılaşıp birbirine bağımlı hâle gelmesiyle oluşan dayanışma türü ve bu toplumlarda baskın olan hukuk tipi hangisidir?

A) Mekanik dayanışma – Cezalandırıcı (represif) hukuk
B) Organik dayanışma – Onarıcı (restitütif) hukuk
C) Mekanik dayanışma – Onarıcı hukuk
D) Organik dayanışma – Cezalandırıcı hukuk

12. Max Weber'in toplumsal eylem tipleri arasında, bir amaca ulaşmak için en uygun araçların akılcı biçimde hesaplanarak seçildiği eylem türü hangisidir?

A) Geleneksel eylem
B) Duygusal eylem
C) Amaca yönelik akılcı (araçsal) eylem
D) Değere yönelik akılcı eylem

13. Max Weber'in "Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu" eserinde ileri sürdüğü temel tez hangisidir?

A) Kapitalizm, üretim araçlarının mülkiyetindeki değişimin zorunlu sonucudur.
B) Kalvinist Protestanlığın çalışmayı, tutumluluğu ve dünyevi başarıyı yücelten ahlakı, modern kapitalizmin ruhunun oluşmasında etkili olmuştur.
C) Din, toplumun kendisine tapınmasıdır ve kolektif bilinci güçlendirir.
D) Kapitalizm, dinin toplumsal etkisini tamamen ortadan kaldırmıştır.

14. İbn Haldun'un Mukaddime'sinde toplumsal dayanışmayı ve devletlerin kuruluşunu açıklamak için kullandığı, bedevi toplumlarda güçlü olup hadari (yerleşik) yaşamla zayıflayan temel kavram hangisidir?

A) Umran
B) Asabiyet
C) Mülk
D) Hadaret

15. Durkheim'ın "İntihar" çalışmasında toplumsal bütünleşmenin zayıf olduğu ve bireyin topluma yeterince bağlanmadığı durumlarda görülen intihar türü hangisidir?

A) Bencil (egoist) intihar
B) Özgeci (altruist) intihar
C) Anomik intihar
D) Kaderci (fatalist) intihar

16. Max Weber'e göre devleti diğer toplumsal örgütlenmelerden ayıran temel özellik hangisidir?

A) Ortak bir dine sahip olması
B) Belirli bir toprak parçası üzerinde meşru fiziksel şiddet kullanma tekeline başarıyla sahip olması
C) Ekonomik üretimi tümüyle yönetmesi
D) Yalnızca seçimle iş başına gelen yöneticilerden oluşması

17. Max Weber'e göre karizmatik otoritenin zamanla gelenek veya kurallarla kalıcı hâle gelmesi hangi kavramla ifade edilir?

A) Karizmanın rutinleşmesi (gündelikleşmesi)
B) Oligarşinin tunç yasası
C) Hegemonya
D) Seçkinlerin dolaşımı

18. Siyaset sosyolojisinde, Vilfredo Pareto'nun "tilkiler" (kurnazlık) ve "aslanlar" (güç) olarak tanımladığı yönetici grupların sürekli birbirinin yerini alması hangi kavramla ifade edilir?

A) Oligarşinin tunç yasası
B) Seçkinlerin dolaşımı
C) Sınıf mücadelesi
D) Rasyonelleşme

19. C. Wright Mills'in "İktidar Seçkinleri" eserinde, ABD'de iktidarın kesişen çıkarlara sahip hangi üç kurumun tepesindeki seçkinlerde toplandığını ileri sürmüştür?

A) Ordu, büyük şirketler ve siyasal yönetim
B) Kilise, aile ve okul
C) Sendikalar, medya ve üniversiteler
D) Yargı, yasama ve yürütme

20. "Amerika'da Demokrasi" adlı eserinde gönüllü derneklerin ve yerel yönetimlerin demokrasiyi güçlendirdiğini vurgulayan ve demokrasinin olası bir tehlikesi olarak "çoğunluğun tiranlığı" kavramını ortaya atan düşünür kimdir?

A) Alexis de Tocqueville
B) Montesquieu
C) Antonio Gramsci
D) Robert Michels

21. Bir araştırmacı, gazetelerin son on yılda kadına yönelik şiddet haberlerini hangi sıklıkla ve hangi çerçevede verdiğini incelemek için haberleri belirli kategorilere göre sistematik olarak kodlamıştır. Kullanılan yöntem hangisidir?

A) İçerik analizi
B) Katılımcı gözlem
C) Deney
D) Odak grup görüşmesi

22. Bir araştırmada, aynı kişilerden belirli aralıklarla (ör. her iki yılda bir) tekrar tekrar veri toplanarak bireylerdeki değişimin izlenmesini sağlayan araştırma deseni hangisidir?

A) Kesitsel araştırma
B) Panel (boylamsal) araştırma
C) Durum çalışması
D) Deneysel araştırma

23. Evsizler veya madde kullanıcıları gibi ulaşılması güç gruplarda, araştırmaya katılan bireylerin araştırmacıyı tanıdıkları başka bireylere yönlendirmesiyle örneklemin genişletildiği yöntem hangisidir?

A) Basit rastgele örnekleme
B) Tabakalı örnekleme
C) Kartopu örnekleme
D) Sistematik örnekleme

24. Bir araştırmacının tek bir köyü, kurumu ya da topluluğu tüm boyutlarıyla ayrıntılı biçimde incelemesi hangi araştırma yöntemidir?

A) Monografi (vaka çalışması)
B) Kesitsel anket
C) Deney
D) İçerik analizi

25. Bir araştırmada ölçme aracının sorularının, ölçülmek istenen kavramın tüm boyutlarını yeterli ve dengeli biçimde temsil edip etmediğinin uzman görüşüyle incelenmesi hangi geçerlik türüdür?

A) Kapsam (içerik) geçerliği
B) Yordama geçerliği
C) Test-tekrar test güvenirliği
D) İç tutarlılık

26. George Gerbner'in ekme (kültivasyon) kuramına göre uzun süre ve yoğun olarak televizyon izleyen bireylerin dünyayı olduğundan daha tehlikeli ve şiddet dolu bir yer olarak algılaması hangi kavramla ifade edilir?

A) Sessizlik sarmalı
B) Ortalama (kötü) dünya sendromu
C) Gündem belirleme
D) Kanaat önderliği

27. Medya çalışmalarında "eşik bekçisi" (gatekeeping) kavramı neyi ifade eder?

A) Haber kuruluşlarında hangi olayların haber olarak seçilip yayımlanacağına karar veren editör ve muhabirlerin seçme işlevini
B) Medyanın izleyicileri dışlamasını
C) Yalnızca reklamların denetlenmesini
D) İnternete erişimin tamamen yasaklanmasını

28. Lazarsfeld ve arkadaşlarının 1940 ABD seçimleri üzerine yaptığı araştırma sonucu geliştirilen "iki aşamalı akış" modeline göre medya mesajları kitleleri nasıl etkiler?

A) Mesajlar doğrudan ve aynı biçimde tüm bireylere ulaşır (deri altı şırınga).
B) Mesajlar önce kanaat önderlerine ulaşır, onlar aracılığıyla daha az medya izleyen kesimlere aktarılır.
C) Mesajlar yalnızca bilinçaltı yoluyla etkilidir.
D) Mesajlar hiçbir koşulda tutum değişikliğine yol açmaz.

29. Jürgen Habermas'ın 18. yüzyıl Avrupa'sında kahvehaneler, salonlar ve gazeteler aracılığıyla özel bireylerin bir araya gelip kamusal konuları akılcı biçimde tartıştığı alan için kullandığı kavram hangisidir?

A) Burjuva kamusal alanı
B) Kültür endüstrisi
C) Panoptikon
D) Küresel köy

30. Chicago Okulu'ndan Ernest Burgess'in kentin merkezden dışa doğru birbirini izleyen halkalar biçiminde büyüdüğünü ileri süren modeli hangisidir?

A) Dilim (sektör) modeli
B) Eş merkezli daireler (halkalar) modeli
C) Çok çekirdekli model
D) Merkezî yerler kuramı

31. Henri Lefebvre'in mekânın toplumsal olarak üretildiğini savunduğu ve kentlilerin kentsel yaşama katılma, kenti biçimlendirme ve kentsel olanaklardan yararlanma hakkını ifade eden kavramı hangisidir?

A) Kent hakkı
B) Kentsel ekoloji
C) Küresel kent
D) Kentsel tampon

32. Louis Wirth'in "Bir Yaşam Biçimi Olarak Kentlileşme" makalesine göre kentin temel belirleyici özellikleri hangileridir?

A) Nüfus büyüklüğü, yoğunluk ve heterojenlik
B) Tarım, akrabalık ve gelenek
C) Sanayi, sendika ve parti
D) Din, dil ve soy birliği

33. Kentlerde belirli etnik, dinî veya sosyoekonomik grupların zorunlu ya da gönüllü olarak belirli mahallelerde yoğunlaşması ve diğer gruplardan mekânsal olarak ayrışması hangi kavramla ifade edilir?

A) Mekânsal ayrışma (segregasyon)
B) Soylulaştırma
C) Banliyöleşme
D) Kentsel yayılma

34. Georg Simmel'in "Metropol ve Zihinsel Yaşam" denemesine göre büyük kentte yaşayan bireyin yoğun uyaranlar karşısında kendini korumak için geliştirdiği kayıtsız, duyarsız ve bıkkın tavır hangi kavramla ifade edilir?

A) Blasé tavrı
B) Anomi
C) Yabancılaşma
D) Hale etkisi

35. Pierre Bourdieu'nün "Ayrım" (La Distinction) eserinde ileri sürdüğü temel tez hangisidir?

A) Zevkler tamamen bireysel ve doğuştandır.
B) Estetik zevkler ve kültürel tercihler toplumsal sınıfla ilişkilidir; egemen sınıflar "meşru zevk"i belirleyerek sınıfsal farklılıkları yeniden üretir.
C) Kültür yalnızca ekonomik altyapının yansımasıdır ve hiçbir özerkliği yoktur.
D) Kitle iletişim araçları tüm zevkleri eşitlemiştir.

36. Birmingham Okulu'ndan Stuart Hall'un "kodlama/kod açımı" modeline göre izleyicilerin medya metinlerini okuma biçimleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

A) Egemen-hegemonik okuma
B) Müzakereci okuma
C) Karşıt (muhalif) okuma
D) Edilgen-zorunlu okuma (izleyicinin her zaman mesajı aynen kabul etmesi)

37. William F. Ogburn'ün toplumsal değişme kuramında, teknoloji gibi maddi kültür öğelerinin, değerler ve normlar gibi maddi olmayan kültür öğelerinden daha hızlı değişmesiyle ortaya çıkan uyumsuzluk hangi kavramla ifade edilir?

A) Kültür şoku
B) Kültürel gecikme (kültür boşluğu)
C) Kültürleşme
D) Kültürel görecilik

38. Frankfurt Okulu düşünürleri Adorno ve Horkheimer'ın "Aydınlanmanın Diyalektiği" eserinde ortaya koyduğu "kültür endüstrisi" kavramıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Popüler kültürün halkın özgür ve yaratıcı ifadesi olduğunu savunur.
B) Kitle kültürünün, standartlaşmış ve metalaşmış ürünlerle bireyleri edilgenleştiren ve mevcut düzene uyumlu hâle getiren bir endüstri gibi üretildiğini ileri sürer.
C) Kültürün yalnızca geleneksel toplumlarda var olduğunu savunur.
D) Kültür endüstrisinin toplumsal eşitsizliği ortadan kaldırdığını ileri sürer.

39. Türkiye'de 1950'li yıllarda hızlanan kırdan kente göçte rol oynayan etkenler "itici" ve "çekici" olarak sınıflandırıldığında aşağıdakilerden hangisi itici bir etkendir?

A) Kentlerde sanayi ve hizmet sektöründe iş olanaklarının artması
B) Kentlerdeki eğitim ve sağlık hizmetlerinin daha nitelikli olması
C) Tarımda makineleşmenin (traktörün yaygınlaşması) emek ihtiyacını azaltması ve toprağın miras yoluyla küçülmesi
D) Kentsel yaşamın sunduğu sosyal ve kültürel olanaklar

40. Türkiye'den Avrupa'ya yönelik işçi göçünü başlatan, Türkiye ile Federal Almanya arasında imzalanan işgücü anlaşması hangi yıl yapılmıştır?

A) 1950
B) 1961
C) 1974
D) 1980

41. Türkiye'de 1980'li yıllardan sonra hızlanan ve kırsal alanlarda yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki payının azalmasına yol açan süreçle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Kentleşme hızı azalmıştır.
B) Kentleşme hızlanmış; günümüzde nüfusun büyük çoğunluğu kentlerde yaşamaktadır.
C) Kırsal nüfus kentsel nüfustan fazla hâle gelmiştir.
D) Kırdan kente göç tamamen durmuştur.

42. Türkiye ekonomisinde ithal ikameci modelden ihracata dayalı, dışa açık serbest piyasa ekonomisine geçişi başlatan düzenleme hangisidir?

A) 1963 Birinci Kalkınma Planı
B) 24 Ocak 1980 Kararları
C) 1994 Ekonomik İstikrar Tedbirleri
D) 2001 Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı

43. Feminist kuramın aileye bakışıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Aile içindeki işbölümünün tamamen doğal ve değişmez olduğunu savunur.
B) Aile içindeki görünmeyen ev emeğine, toplumsal cinsiyet rollerine ve kadın üzerindeki eşitsiz güç ilişkilerine dikkat çeker; ev işlerinin ve bakım emeğinin büyük ölçüde kadınlara yüklendiğini vurgular.
C) Ailenin yalnızca ekonomik bir kurum olduğunu ileri sürer.
D) Aile içi şiddetin toplumsal bir sorun olmadığını savunur.

44. Bir toplumda evlenen çiftin evlendikten sonra erkeğin ailesinin yanına yerleşmesi hangi kavramla ifade edilir?

A) Anayerlilik (matrilokal)
B) Atayerlilik (patrilokal)
C) Yeniyerlilik (neolokal)
D) Dışevlilik (egzogami)

45. Talcott Parsons'a göre sanayi toplumunda çekirdek ailenin yerine getirdiği iki temel işlev hangisidir?

A) Ekonomik üretim ve siyasal temsil
B) Çocukların birincil toplumsallaşması ve yetişkinlerin kişiliğinin dengelenmesi
C) Dinî eğitim ve askerî savunma
D) Mülkiyetin aktarılması ve hukuki uyuşmazlıkların çözümü

46. Türkiye Aile Yapısı Araştırması (TAYA) gibi çalışmalarda aile tiplerinden "geçiş tipi (parçalanmış geniş) aile" kavramı neyi ifade eder?

A) Ebeveynlerden birinin ve çocukların bulunduğu aile
B) Çekirdek aileye ek olarak eşlerden birinin dul ebeveyni gibi bir veya birkaç akrabanın birlikte yaşadığı aile
C) Aynı evde yaşayan birden fazla evli çiftin bulunduğu aile
D) Yalnız yaşayan bireyden oluşan hane

47. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde fizyolojik ihtiyaçlardan sonra gelen basamak ve en üst basamak sırasıyla hangisidir?

A) Sevgi ve ait olma – Saygınlık
B) Güvenlik – Kendini gerçekleştirme
C) Saygınlık – Güvenlik
D) Kendini gerçekleştirme – Sevgi ve ait olma

48. Freud'un kişilik yapısı modelinde haz ilkesine göre işleyen ve anlık doyum arayan bölüm ile gerçeklik ilkesine göre işleyerek dürtüler ile dış dünya ve vicdan arasında arabuluculuk yapan bölüm sırasıyla hangisidir?

A) Süperego – İd
B) İd – Ego
C) Ego – Süperego
D) İd – Süperego

49. Howard Gardner'ın çoklu zekâ kuramıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Zekâ tek bir genel yetenekten (g faktörü) ibarettir.
B) Zekâ; sözel-dilsel, mantıksal-matematiksel, görsel-uzamsal, müziksel, bedensel-kinestetik, kişilerarası, içsel ve doğacı gibi birbirinden görece bağımsız alanlardan oluşur.
C) Zekâ yalnızca IQ testleriyle tam olarak ölçülebilir.
D) Zekâ doğuştan sabittir ve eğitimle hiçbir alanda gelişmez.

50. Klasik koşullanmada, köpeğe zil sesinin ardından yiyecek verilmesi birçok kez tekrarlandıktan sonra köpeğin yalnızca zil sesine de salya salgılaması durumunda zil sesi ve salya salgılama sırasıyla ne ad alır?

A) Koşulsuz uyarıcı – Koşulsuz tepki
B) Koşullu uyarıcı – Koşullu tepki
C) Nötr uyarıcı – Koşulsuz tepki
D) Pekiştireç – Edimsel davranış

MemurOdak

Cevap anahtarı ve açıklamalar üyelere özel — üyelik ücretsiz

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı görevde yükselme ve unvan değişikliği hazırlığı

Bu PDF'in tam hâli; cevap anahtarı ve madde madde açıklamalarıyla birlikte Memur Odak üyelerine ücretsizdir. Üye ol ya da giriş yap; tam PDF otomatik iner.

Ücretsiz üye ol, tam PDF'i indir →

Üyelere ücretsiz:

- 5.600+ özgün soru, madde açıklamalı çözümler
- Unvanına göre 50 soruluk deneme (şef, şube müdürü, VHKİ, memur...)
- Her Cuma 20.00 Türkiye geneli deneme ve sıralama
- Yanlışlarım listesi ve aralıklı tekrar
- Konu özetleri ve tüm PDF'lerin tam hâli

memurodak.tr